

De Staatssecretaris van Volksgezondheid en Milieuhygiëne,
Gelet op de artikelen 3 en 4 van de Wet van 2 mei 1921 (Stb. 702) tot bescherming van het diploma van verpleegkundige.

Besluit:

Artikel I

Het besluit van de Staatssecretaris van Volksgezondheid en Milieuhygiëne van 10 januari 1978 (Stcrt. nr. 150)¹ tot Regeling Opleiding diploma Z-verpleegkundige wordt gewijzigd als volgt:

A

In artikel 3, tweede lid, vervallen de woorden 'ten minste'.

B

Artikel 5 wordt gewijzigd als volgt:

- Het eerste lid, onderdeel e, wordt gelezen:

'e. De begeleiding tijdens de praktische opleiding geschiedt door Z-verpleegkundigen. Daarenboven dienen daartoe aangewezen en daarvoor vrijgestelde praktijkbegeleiders aanwezig te zijn.'

- Het derde lid wordt gelezen:

'3. De praktijkbegeleider, bedoeld in het eerste lid, onder e, dient een Z-verpleegkundige te zijn hetzij in het bezit van het diploma van één der opleidingen tot docenten in de verpleegkunde of van een diploma van een der opleidingen stageleiding ten behoeve van de gezondheidszorg hetzij in opleiding daartoe.'

- Er worden drie leden toegevoegd, welke luiden als volgt:

'5. De directie van de inrichting dient de volgende punten vast te leggen in een schriftelijke regeling, die vóór de aanvang van de opleiding aan de leerling ter hand wordt gesteld:

- a. een beschrijving van het doel en de inhoud van de opleiding, waaronder het studie- en lesprogramma;
- b. een verwijzing naar de tekst van de onderhavige regeling;
- c. de organisatorische plaats van de opleiding in de inrichting en de stagering in en buiten de inrichting;
- d. de verantwoordelijkheden en de daarbij behorende bevoegdheden van de bij de opleiding betrokken personen;
- e. de structuur van de opleiding waarbij tevens tot uitdrukking dient te komen in welke verhouding de oriëntatie, het werk en de studie tot elkaar zullen staan;
- f. de wijze van het ter beschikking stellen van een voldoende aantal bevoegde docenten, leermiddelen en lesruimten;
- g. de verplichting tot het ter beschikking stellen van arbeidstijd voor het volgen van het studieprogramma;
- h. de wijze van het begeleiden van leerlingen in de leer- en werksituatie;

---

¹ Laatstelijk gewijzigd bij besluit van 13 oktober 1980 (Stcrt. 1980, nr. 205).

- i. de wijze van beoordelen van leerlingen tijdens de introductieperiode en tijdens de verdere opleiding;
- j. de wijze van beoordelen van door de leerlingen gemaakte verslagen en werkstukken;
- k. regeling van tentamens, examens alsmede tussentijdse toetsen, omvattend de tijdstippen, de vakken, de wijze van het afnemen en de wijze van het beoordelen van de resultaten, alsmede de duur van de afwijzing voor zover een en ander niet wettelijk is geregeld.

6. De directie van de inrichting dient voorts schriftelijk een regeling vast te stellen, waarin de mogelijkheden om beroep met betrekking tot de opleiding in te stellen, zijn opgenomen. Deze regeling dient vóór de aanvang van de opleiding aan de leerling ter hand te worden gesteld.

7. Wijzigingen van de in het vijfde en zesde lid bedoelde regelingen dienen vóór de aanvang van het nieuwe semester schriftelijk aan de leerling bekend te worden gemaakt.

In een lopend semester kan geen wijziging in die regeling worden aangebracht.’.

C

Artikel 10 wordt gewijzigd als volgt:

- Onder vernummering van het vierde en vijfde lid tot vijfde en zesde lid wordt een nieuw vierde lid ingevoegd dat luidt als volgt:

‘4. Het hoofd van de opleiding kan, met instemming van de leerling en met schriftelijke mededeling aan de hoofdinspecteur, op grond van het bezit van een diploma ingevolge een andere beroepsopleiding vrijstelling verlenen aan de betrokken leerling van het volgen van bepaalde lessen. Van de bij deze lessen behorende werkstukken en toetsen wordt geen vrijstelling verleend.’.

- In het vijfde lid (nieuw) vervalt de tweede volzin.

- Het zesde lid (nieuw) wordt gelezen:

‘6. De minister kan ontheffing verlenen van de in het eerste lid gestelde eis ten aanzien van de vooropleiding:

a. op grond van leeftijd;

b. op grond van een in het buitenland behaald diploma.’.

D

In artikel 12, aanhef, wordt in plaats van de woorden ‘Binnen een maand’ gelezen:

‘Binnen twee maanden’.

E

In artikel 13, aanhef, wordt in plaats van de woorden ‘In de maand augustus’ gelezen:

‘Binnen twee maanden na de aanvang van elke opleiding’.

F

Aan artikel 14 wordt een zin toegevoegd, welke luidt als volgt:

‘Deze zes weken omvatten zowel lesuren als begeleide praktijk in de inrichting.’.

G

Artikel 20, eerste lid, wordt gelezen:

‘1 . Het totaal aantal lesuren van de opleiding bedraagt ten minste 1060, waaronder een introductieperiode van ten minste 105 en ten hoogste 120 lesuren. een lesuur bedraagt 50 minuten.’.

-

H

In artikel 21, eerste lid, aanhef, onder a, b en c, tweede lid, aanhef, derde lid, aanhef, vervallen telkens de woorden ‘ten minste’.

I

Artikel 24 wordt gewijzigd als volgt:

- In het tweede lid, onderdeel g, vervallen de woorden ‘ten minste’, wordt de punt aan het einde van onderdeel g vervangen door een puntkomma; en wordt een onderdeel h toegevoegd, dat luidt als volgt: ‘h. werkstukken en verslagen.’.

- Toegevoegd wordt een lid dat luidt als volgt:

‘3. De inrichting dient schriftelijk vast te leggen hoeveel van de in het tweede lid, onder d tot en met h, genoemde onderdelen per leerperiode moeten zijn afgetekend. De leerling dient hiervan vóór de aanvang van de opleiding schriftelijk op de hoogte te worden gesteld.’.

J

In artikel 24 a vervallen telkens de woorden ‘ten minste’.

K

Artikel 25 wordt gewijzigd als volgt:

- Aan het einde van het eerste lid wordt toegevoegd:

‘De waardering waarop deze verklaring berust, omvat zowel een beoordeling van de kennis als een eerste attitude-beoordeling op grond van interesse en houding tijdens de introductie-periode alsmede op grond van het functioneren binnen de groep.’.

- Er wordt een lid toegevoegd dat luidt als volgt:

‘3. In bijzondere gevallen, ter beoordeling van het hoofd van de opleiding, kan de leerling eenmaal in de gelegenheid worden gesteld de introductieperiode nogmaals te doorlopen.’.

L

Na artikel 26 wordt een artikel toegevoegd dat luidt als volgt:

‘Artikel 26a.

1. Aan het eind van elk semester wordt het functioneren van de leerling getoetst en wordt een schriftelijke waardering opgesteld door of vanwege het hoofd van de desbetreffende afdeling in overleg met een of meer verpleegkundigen belast met de praktijkbegeleiding van de leerling, en met de leerling.
2. Tevens wordt ten minste eenmaal tijdens ieder semester op een bepaalde afdeling het functioneren van de leerling in een begeleidingsgesprek met de leerling besproken en schriftelijk vastgelegd door of vanwege het hoofd van de desbetreffende afdeling dan wel door de betrokken praktijkbegeleider.
3. Aan het einde van ieder semester wordt door het hoofd van de opleiding in overleg met de betrokken hoofden van afdelingen en met de leerling, op grond van de in het eerste lid bedoelde waardering die de leerling in de afgelopen leerperiode heeft verkregen, alsmede, in overleg met de betrokken docenten, op grond van interesse en houding tijdens de theoretische opleiding beoordeeld of de leerling voldoende geschiktheid heeft om de opleiding te vervolgen. Aan het einde van het laatste semester geschiedt deze beoordeling teneinde te bepalen of de leerling voldoende geschiktheid heeft om het beroep uit te oefenen. Bij de waarderingen wordt gebruik gemaakt van de aanduidingen goed,

voldoende of onvoldoende.

4. Indien een leerling tweemaal achtereenvolgende gedurende de opleiding, met uitzondering van de introductieperiode, een onvoldoende waardering voor de geschiktheid als bedoeld in het derde lid heeft verkregen, wordt hij uitgesloten van de verdere opleiding in de betreffende inrichting. In bijzondere gevallen, ter beoordeling van het hoofd van de opleiding, kan de leerling nog eenmaal in de gelegenheid worden gesteld alsnog een voldoende waardering te verkrijgen.’.

M

Artikel 30 wordt gewijzigd als volgt:

- De bestaande tekst wordt genummerd als eerste lid; na het woord ‘semester’ wordt ingevoegd: ‘in de desbetreffende inrichting of inrichtingen gezamenlijk’. Aan de tekst wordt toegevoegd: ‘In bijzondere gevallen, ter beoordeling van het hoofd van de opleiding en na overleg met de leerling, kan deze in de gelegenheid worden gesteld alsnog eenmaal aan de voortgangstoetsing van het desbetreffende semester deel te nemen.’.

- Er worden twee leden toegevoegd welke luiden als volgt:

‘2. Indien een leerling niet heeft voldaan aan de artikel 31, tweede lid, onder b-d, gestelde voorwaarden voor toelating tot de voortgangstoetsing zonder opgave van een naar het oordeel van het hoofd van de opleiding gegronde reden, wordt hij geacht te zijn afgewezen voor die voortgangstoetsing.

3. Indien een leerling zonder opgave van een naar het hoofd van de opleiding gegronde reden zich terugtrekt van een voortgangstoetsing, wordt hij geacht te zijn afgewezen voor die toetsing.’.

N

Artikel 31, tweede lid, onder a, wordt gelezen:

‘a. een schriftelijke verklaring van het hoofd van de opleiding als bedoeld in artikel 26 a, derde lid, waaruit blijkt dat de leerling voldoende geschiktheid heeft om de opleiding te vervolgen.’.

O

In artikel 35, eerste lid, wordt in plaats van de woorden ‘Ten minste 8 weken’ gelezen: ‘Acht tot twaalf weken’.

P

Aan artikel 39 wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

‘4. Indien een leerling zonder opgave van een naar het oordeel van het hoofd van de opleiding gegronde reden zich terugtrekt, wordt hij geacht te zijn afgewezen voor dat eindgesprek.’.

Q

Aan artikel 41, eerste lid, wordt een volzin toegevoegd, welke luidt als volgt:

‘Aflegging van de belofte bij het behalen van het diploma blijft achterwege, wanneer betrokkene reeds in het bezit is van het A-, B- of A/B-diploma of van het diploma voor ziekenverzorging.’.

Artikel II

De bij de Regeling Opleiding Z-verpleegkundige behorende bijlage 5, houdende de instructie gecommiteerden, wordt gewijzigd als volgt:

In artikel 5 wordt de tekst achter het tweede gedachtenstreepje gelezen als volgt:

‘de schriftelijke verklaring, ondertekend door het hoofd van de opleiding bevattende de resultaten van de voorafgaande voortgangstoetsingen, welke resultaten met goed of voldoende moeten zijn beoordeeld.’.

Artikel III

Ten aanzien van leerlingen wier opleiding een aanvang heeft genomen vóór de inwerkingtreding van dit besluit blijven de artikelen 25, 30 en 31 van de Regeling Opleiding diploma Z-verpleegkundige, zoals die luiden onmiddellijk vóór bovengenoemde inwerkingtreding, en geldt niet artikel 26a van die Regeling zoals dat luidt na de bedoelde inwerkingtreding.

Artikel IV

1. Dit besluit wordt met de daarbij behorende nota van toelichting in de Nederlandse Staatscourant geplaatst.
2. Het treedt in werking met ingang van 1 september 1981.

Leidschendam, 18 februari 1981.

De Staatssecretaris voornoemd,

E. Veder-Smit.

Nota van toelichting

Algemeen

In de thans geldende Regeling Opleiding diploma Z-verpleegkundige zijn bepaalde onderdelen slechts globaal aangegeven teneinde opleidingsinrichtingen enige vrijheid te geven bij de invulling en uitwerking van die onderdelen. Hierdoor is het echter verschillende malen voorgekomen dat aan bepaalde onderdelen een andere, soms ruimere uitleg werd gegeven dan bij de vaststelling ervan was bedoeld, hetgeen soms tot onzekerheid leidde. In verband hiermede worden bij de onderhavige wijziging van de opleidingsregeling Z-verpleegkundige de grenzen waarbinnen de opleidingsinrichtingen vrij zijn, duidelijker aangegeven en wordt tevens aan de inrichtingen de verplichting opgelegd voor een aantal punten welke tot dusver in het geheel niet geregeld waren, zelf een schriftelijke regeling te treffen. Daarbij wordt voorzien dat de leerling tijdig vóór de aanvang van de opleiding van de regeling op de hoogte wordt gesteld.

Voorts zijn een aantal wijzigingen aangebracht die een aanpassing aan de ontwikkelingen alsmede een aantal verduidelijkingen inhouden. De wijzigingen betreffen hoofdzakelijk de volgende onderwerpen:

- Het hoofd van de opleiding kan op grond van een andere beroepsopleiding vrijstelling verlenen van het volgen van bepaalde lessen, maar de leerling dient wel de bij deze lessen behorende eindtoets af te leggen.
- Een begeleidingsgesprek over het functioneren van de leerling in de praktijkleerperioden is ingebouwd.
- Het aantal malen dat een leerling per opleiding een onvoldoende waardering over de geschiktheid om de opleiding te vervolgen mag hebben, is vastgelegd op twee.
- De mogelijkheid wordt geopend, dat leerlingen die tweemaal zijn afgewezen voor een voortgangstoets, in bijzondere gevallen alsnog eenmaal in de gelegenheid worden gesteld deel te nemen aan de desbetreffende voortgangstoets.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 5, derde lid

In de praktijk is de getalsverhouding tussen de praktijkbegeleider en de leerlingen 1 : 25 het meest gewenst

gebleken. In de toekomst zal naar wordt verwacht een getalsverhouding van 1 : 16 kunnen worden bereikt. Uiteraard kunnen voor de functie van praktijkbegeleider ook mbo-ers en hbo-ers met ervaring in de psychiatrische verpleegkunde in aanmerking komen.

Voor de verschillende vormen van praktijkbegeleiding moge worden verwezen naar de interimnota 'Praktijkbegeleiding in de inservice-training' (Verslagen, adviezen, Rapporten, Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, 1974, nr. 6).

Artikel 5, vierde tot en met zesde lid

In deze leden wordt de in het algemene deel van deze toelichting bedoelde verplichting van de inrichtingen tot het treffen van een schriftelijke regeling vastgelegd. Ten aanzien van de in het eerste lid genoemde onderdelen zij opgemerkt dat het uiteraard niet mogelijk is de onderdelen a, c, f en k tot in alle details voor de tijdsduur van de gehele opleiding vast te leggen. Hierbij kan dus volstaan worden met een meer globale omschrijving die voor zover mogelijk per leerjaar wordt uitgewerkt.

Artikel 10, vierde lid

Het is van belang dat aan de hoofdinspecteur wordt medegedeeld dat vrijstellingen als hier bedoeld worden verleend. Te zijner tijd zullen aan de hand van de verkregen gegevens vrijstellingen in het besluit zelf kunnen worden vermeld.

Artikel 10, vierde lid

Ontheffing op grond van de leeftijd heeft als achtergrond dat men op een bepaalde leeftijd wordt geacht een voldoende maatschappelijke ervaring te hebben opgedaan als compensatie voor het niet voldoen aan de vooropleidingseisen. Hierbij wordt gedacht aan een leeftijd van ten minste 25 jaar.

Artikel 17, derde lid

Hoewel het artikel over de onderbrekingsdagen niet gewijzigd is, lijkt het wenselijk ter toelichting op te merken dat buitengewoon verlof zoals genoemd in wetten die betrekking hebben op de arbeidsvoorwaarden (CAO of anderszins), niet wordt gerekend als onderbreking. Dagen waarop 50 % of minder gewerkt wordt, worden gerekend als volledige onderbrekingsdagen. Dagen waarop minder dan 100 % en meer dan 50 % gewerkt wordt, worden gerekend als halve onderbrekingsdagen.

Artikel 26a

Om te voorkomen dat een leerling eerst aan het einde van een praktijkperiode door middel van de in het eerste lid van dit artikel bedoelde waardering zou vernemen dat hij gedurende deze periode onvoldoende heeft gefunctioneerd, zodat hij geen mogelijkheid heeft zijn functioneren te verbeteren, is in dit lid een begeleidingsgesprek ingebouwd.